

მენორა

გამოდის
1993 წლის
მარტიდან

დამოუკიდებელი ებრაული ბაზეთი საქართველოში

„MENORA“ INDEPENDENT JEWISH NEWSPAPER IN GEORGIA

מנורה

„МЕНОРА“ НЕЗАВИСИМАЯ ЕВРЕЙСКАЯ ГАЗЕТА В ГРУЗИИ

ოქტომბერი
(თიშრეი)
№10 (396)
(5776)
2014

“מנורה”

עיתון יהודי

בגוריה

თემურ საპირის სსოვნას

ნიუ-იორკში მძიმე ავადმყოფობის შემდეგ გარდაიცვალა თანამედროვე ქართველი ებრაელობის თვალსაჩინო წარმომადგენელი, პიროვნება, რომელმაც თავისი მოღვაწეობით, ცხოვრების წესით, ღირსება შემატა თანამედროვე ქართველ ებრაელობას — ბიზნესმენი, მეცენატი და ქველმოქმედი თემურ საპირი (სეფიაშვილი).

დაიხურა სიცოცხლის წიგნი უმდიდრესი ქართველი ებრაელისა, ამქვეყნიური ცხოვრება დატოვა ადამიანმა, რომლის ბადალი სიმდიდრე ქართველ ებრაელთა შორის თითქმის ჩამისათვლელთ თუ ჰქონიათ. როცა ასეთი ადამიანები მიწიერ ცხოვრებას ტოვებენ, ბუნებრივია, ისმის კითხვა, თუ რა მოიტანა ამ ადამიანმა და რა დატოვა მომავალი თაობებისათვის, რა შემატა თავის ხალხს.

თემურ სეფიაშვილის ცხოვრება ჩინებული დასტურია ქართველი ებრაელობის ტრადიციებისადმი ერთგულებისა, საჯამაათო ინტერესებით ცხოვრების წესისა: განიკითხოს ის, ვისაც მოყვასის შველა სჭირდება, იცხოვროს ერთობ თავმდაბალი, უხმაურო კაცის ცხოვრებით. ცხოვრებაში არც თუ იშვიათად თავჩენილ მზაკვრულ ინტრიგებს განრიდებული ამ პიროვნების ცხოვრება სამაგალითო უნდა გახდეს ქართველ ებრაელთა მომავალი თაობებისათვის, იქნებთან ისინი ფინანსური მდგომარეობით გამორჩეული, თუ არა.

კომპარტიის ზეობის ხანაში აღზრდილმა თემურ სეფიაშვილმა პოსტსაბჭოურ ეპოქაში, ალბათ, ერთ-ერთმა პირველმა გვაჩვენა გზა, თუ როგორ უნდა გამოიყენოს ადამიანმა თავისი ქონება — რა უმჯობეს არს: შენი მიღწეულით (ქონებით) ტკობა, სხვებზე ზეგავლენისათვის მისი გამოყენება, თუ შენი მონაგარით სახალხო სიკეთის გამრავლება, გარემომცველი სამყაროს გაუმჯობესებისათვის ზრუნვა. ებრაელი კაცის მისია ამქვეყნად ხომ ის არის, რომ

გარდაქმნას, გააუმჯობესოს გარემომცველი სამყარო. დღეს, როცა თემურ საპირი ამქვეყნიურ ყოფას გაეცალა და სხვა სამყაროში გადაინაცვლა, შეიძლება დაბეჯითებით ითქვას, რომ იგი იმ იშვიათ პიროვნებათაგანი გახლდათ, რომელიც უხმაუროდ, ზარ-ზეიმის გარეშე ელტვოდა გარემომცველი სამყაროს გარდაქმნა-გაუმჯობესებას. მისი გარემომცველი სამყარო კი ქართველი ებრაელობა და აშშ პოლიტიკურ, თუ საზოგადო მოღვაწეთა სარბიელი გახლდათ.

ქართველ ებრაელობაში მის მიერ განეული ქველმოქმედება ძალიან მნიშვნელოვანია: 2009 წლის მაისში ჯ. აჯიაშვილისა და ჩემი ნიუ-იორკში ყოფნისას, თემურ საპირმა ქვინსის ქართველ ებრაელთა ბეით ქნესეთის მთავარ, დიდებულ რაბის აბრამ აშვილს შაბათის გაბრძანების შემდეგ ლიმუზინი გამოუგზავნა, რათა ჯემალისა და ჩემთვის ლამის მანჭეტენი კარგად ეჩვენებინა. მანჭეტენის ქუჩებში ლამის გათენებამდე დავდიოდით და ეს ჩინებული რაბი გვიამბობდა თემურ საპირის საჯამაათო საქმიანობაზე, ახლა ამ საქმეთა ჩამოთვლა შორს წაგვიყვანს, თან არასრული იქნება, ხოლო ის, რომ ქვინსის ქართველ ებრაელთა ბეით ქნესეთის სატკივარის ერთ-ერთი მომშუშებელი, (სხვა ჩინებულ ქართველ ებრაელებთან ერთად თემურ საპირიც აშენებდა ამ ბეით ქნესეთის--ამ მშენებლობაში მან ლომის წილი ჩადო), სწორედ თემურ საპირი გახლდათ. ხოლო რაც შეეხება, საზოგადოებრივ ცხოვრებაში მონაწილეობას, ამ რამდენიმე წლის წინათ მსოფლიო პრესა წერდა, რაოდენი გახლდათ ბილ კლინტონის საარჩევნო კომპანიის დაფინანსებაში თემურ საპირის როლი და ჰილარი კლინტონმა როგორ გადასცა თემურ სეფიაშვილს სათანადო სიგელი.

მეხსიერებაში სამუდამოდ აღიბეჭდა თემურ საპირთან პირველი შეხვედრების დეტალები. ეს იყო იერუსალიმში. პრეზიდენტ ეზერ ვაციმანთან გახლდათ მიღებაზე, გამოსვლისას ეს პირთეთრი, მომღიმარი, საამო შესახედი

მილიარდერი, უბრალოდ, მეგობრულად გამოგვესაუბრა... ოცი ნაბიჯიც არ გადაგვედგა, ნიუ-იორკში მიგვიპატიჟა: „ჩამოდი ჩვენთან, გაეცანით ჩვენი ჯამაათის ცხოვრებას“. ორიოდე კვირაში მოწვევაც მოვიდა, მერე — სამგზავრო ბილეთებიც და მე და ჯემალ აჯიაშვილი მეუღლეებით გავემგზავრეთ ნიუ-იორკში. ჩასვლიდან რამდენიმე დღეში წვეულებაზე შევხვდით ერთმანეთს. ლხინში ასამდე ადამიანი მონაწილეობდა. არა-რა განსაკუთრებული ყურადღება მისადმი არ იგრძნობოდა, გამიკვირდა, რადგან მდიდარ ადამიანებს უყვართ, როცა გამორჩეული მოწინებით დასტრიალებენ თავს. მცირე ხანში დავრწმუნდი: ამ „უყურადღებობის“ განმაპირობებელი თავად ბ-ნი თემური იყო — მას ისე უბრალოდ ეჭირა თავი, ისე ჩვეულებრივი იყო, მომხიბლა — სუფრასთან იჯდა ჯამაათის ერთ რიგითი წევრი. ასეთივე იყო მისი მეუღლე — ბელა.

და კიდევ ერთი დასტური მისი უაღრესი თავმდაბლობისა: თემურ იოსებაშვილის — მისი ცოლის ძმის ბინაში შევხვდით, ჯემალმა და მე თბილისური სუვენირები გადავეცით — არაფრით გამორჩეული, ჩვეულებრივი სუვენირები. ამ უმდიდრესმა კაცმა, რომელსაც ფერწერის კლასიკოსების ორიგინალები უკიდია კედელზე, ეს ჩვეულებრივი სუვენირები ისე მიიღო, თითქოს დიდი ავლა-დიდება მოგვეერთმისო.

ჩვენ დღეს ხშირად ვხედავთ ესა თუ ის ბედგაღიმებული კაცი როგორ ავრცელებს ამქვეყნიურ ლიდერებთან გადაღებულ ფოტოებს, რითაც გვეუბნება „აი, რა სახელოვანი, რა ძლიერი ვარ“, ეს „ხელობა“ კარგად აქვთ შესწავლილი ფოტოზე უკვდავსაყოფად: მყის ამოუდგებიან გვერდში ცნობილ, ღირსეულ ადამიანებს, მინისტრებს, თუმცა, თემურ საპირს ვერცერთ განზომილებაში კოჭებამდეც ვერ მისწვდებიან. მე არ მინახავს დროის მიერ განდიდებულ ადამიანებთან გადაღებული თემურ საპირის არცერთი სურათი. მითხრეს: ამიტომ მინისტრები დიდ პატივად სთვლიან მასთან სურათის გადაღებას და თვითონ უდგებიანო გვერდში.

მისი ღირებულებები უფრო მარადიული იყო, ემსახურებოდა ჭეშმარიტებას და არა მოჩვენებით დიდებას. ამიტომ იყო ასე მჭიდროდ დაკავშირებული ჯამაათის ცხოვრებასთან.

გურამ ბატიასვილი

საქართველოს ებრაელობა საბჭოთა პერიოდში

იაკობ ოზირი (ეზრაეაშვილი)

საქართველოს ებრაელობას, მენშევიკური მთავრობის მიერ მიცემულ პრივილეგიების შემდეგ, ელოდა მძიმე და შეურიგებელი ბრძოლა ახალი ხელისუფლების წინააღმდეგ, თავიანთი მეობისა და რელიგიის შესანარჩუნებლად. ხელისუფლებამ, პირველსავე დღეებიდან დაიწყო ანტი-რელიგიური, ათეისტური პოლიტიკის გატარება. ამ პოლიტიკის პირველი შემზარავი და ტრაგიკული მაგალითი იყო, სოფელ სუჯუნაში მცხოვრებ რაბინის, ბენიამინ ელაშვილის წინააღმდეგ ჩატარებული ოპერაცია. ბატონი რაბინი უაღრესად განათლებული პიროვნება ბრძანდებოდა. მისი სახლი გამოტენილი იყო თორებითა და წიგნებით. 1922 წელს „ჩეკას“ აგენტები ორი სატვირთო მანქნით მისულან მასთან, დაუტვირთიათ ეს ლიტერატურა მანქანებზე, თვით რაბინიც დაუპატიმრებიათ და თავისივე თორებთან ერთად დაუწვიათ.

ამის შემდეგ, ხელისუფლება მიეცა რელიგიური წეს-წყობის შეზღუდვას, ახალგაზრდების ჩამოშორებას, მათ კომკავშირულ თუ პარტიულ სამიანობაში ჩაბმას.

პარალელურად საბჭოთა მთავრობამ შემოიღო ახალი ეკონომიური პოლიტიკა „ნეპ“, რომელმაც გამოაცოცხლა ეკონომიკა, წარმოიქმნა საშუალო ფენა და ქვეყანა გამოვიდა მძიმე ეკონომიური მდგომარეობიდან. ამ საქმეში საქართველოს ებრაელობა იყო ავანგარდში, ვაჭრობისა და წარმოების წარმატებული საქმიანობის შედეგად, ხალხს დაუფროვდა გარკვეული ქონება. ნეპის პოლიტიკის შეწყვეტისთანავე, „ჩეკას“ აგენტები აკითხავდნენ მათ და ეს ვიზიტი ძირითადად მთავრდებოდა ქონების კონფისკაციით. თუ ადამიანს ჰქონდა ბევრი ქონება მას ციხეშიაც გზავნიდნენ. განსაკუთრებული შემთხვევაა, დავიდ აჯიაშვილის მიმართ, რომელსაც, სრულიად ახალგაზრდას მიესაჯა დახვრეტა ქონების კონფისკაციით. ჩემს მიერ მოპოვებულია და ნაწილობრივ გამოკვლეულია ათობით საქმე, რომლებიც სუკ-ის არქივებში ინახებოდა და ეს დოკუმენტები საკმაოდ ნათელს ფენს იმხანად გამძვინვარებულ ტერორს. ყველაწარად იკვლევოდა ყოველგვარი პირადი ინიციატივა, შიში და ხვალისდელი დღის უპერსპექტივეობა აპათიაში აგდებდა ხალხს. მე რა თქმა უნდა, მხედველობაში არ მყავს იდეურად მონამულე ხალხი, რომლებიც რევოლუციის სახელით ნერგავდნენ ნითელ ტერორს.

საბჭოთა მთავრობა ცდილობდა საქართველოს ებრაელობისთვის შეექმნა სხვა და სხვა პროექტები, რათა გამოეყვანა ებრელთა თემი შექმნილი მძიმე ეკონომიური მდგომარეობიდან. შეიქმნა ორგანიზაცია „ოზეტი“, რომელიც ებრაელთა მიწაზე დასაქმებას ცდილობდა. იქმნებოდა ებრაელთა კოლმეურნეობები, სურამში, ქარელში, სუჯუნაში, ბანძაში და სხვაგან. ამ წამოწყებას, საბოლოოდ დიდი შედეგი არ მოყოლია. ამ ორგანიზაციის პირველი ხელმძღვანელი იყო დავიდ ბააზოვი, რომელიც, ნათან ელიაშვილთან ერთად ცდილობდა თბილისში ებრაული სკოლის გახსნას. მაშინ კიდევ შეიძლებოდა ამაზე ფიქრი. შემდეგში დავიდ ბააზოვი განთავისუფლებული იქნა ამ თანამდებობიდან, როგორც რაბინი და სიონისტი. ცნობილია აგრეთვე ნისი შვილის, გერცელ ბააზოვის ბედი, რომელიც დახვრეტილი იქნა თავისი სიონისტური ქმედებისათვის. ასევე შეიქმნა „დარიბკომი“, რომელიც ცდილობდა ებრაელთა დასაქმებას წარმოებებში. მისი პირველი ხელმძღვანელი იყო რაფაელ ელიგულაშვილი, რომელიც 70 იან წლებში საგარეო ვაჭრობის მინისტრი იყო. დარიბკომის წიაღში გაიფურჩქნა ილიკო ეფრემაშვილის ორგანიზაციული ტალანტი, რომელმაც გარდაქმნა აბაშის რაიონი, საფუძველი ჩაუყარა

წარმოებებს და ათობით ებრაული და არაებრაული ოჯახი დაასაქმა.

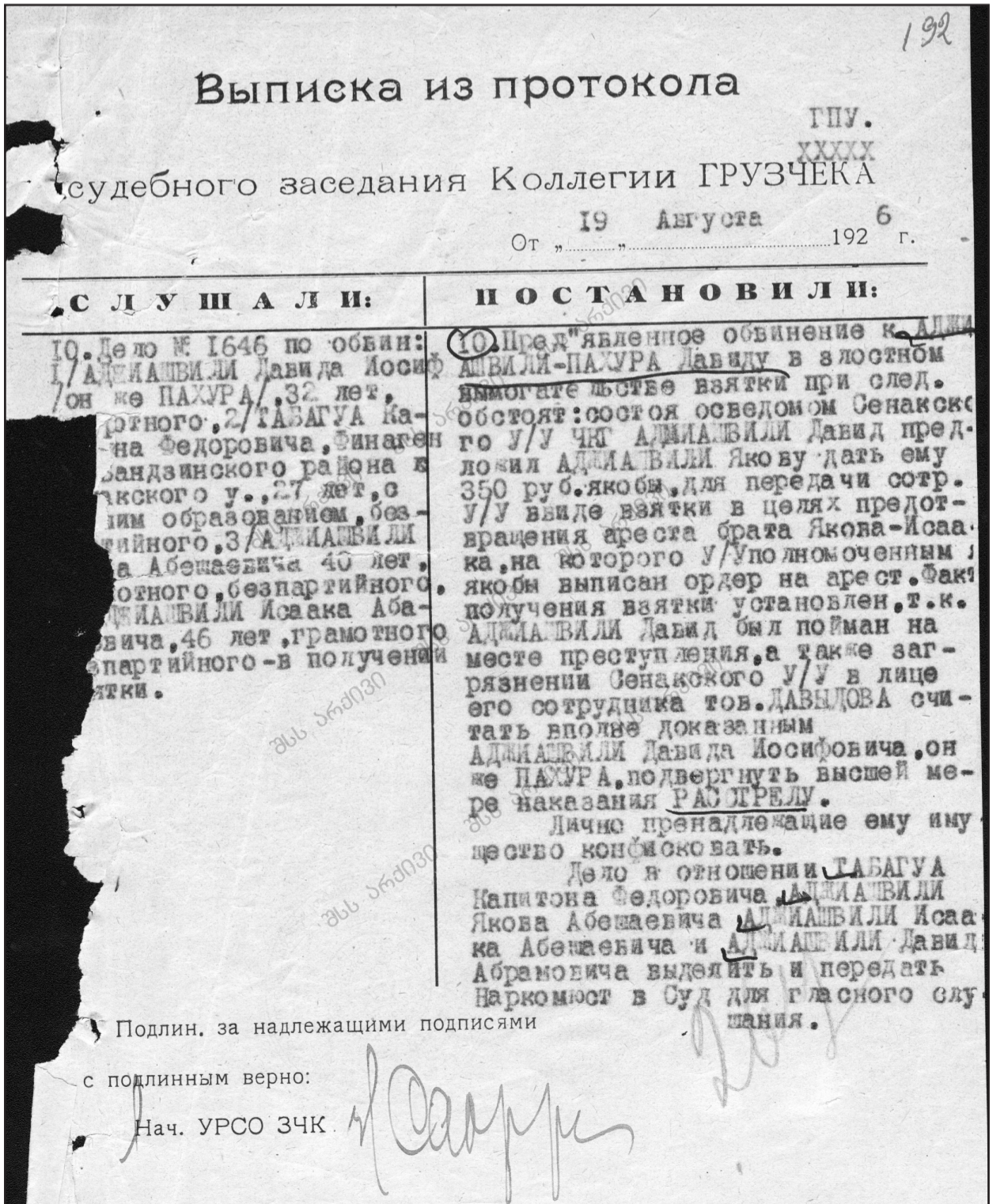
პარალელურად ამ საქმიანობისა, „ჩეკა“ და მისი აგენტები ყველაწარად ცდილობდნენ შეევიწროებინათ და დაესაჯათ ყველა ის, ვინც არ ეთანხმებოდა მათ, ან მოქმედებდა მათ წინააღმდეგ. რამდენი ადამიანი შეეწირა კოლექტივიზაციის პროექტს, ან რამდენი, მძიმე ინდუსტრიის პროექტს. მე არ ვიცი, შეიძლება ეს საჭირო იყო ქვეყნის დამოუკიდებლობისათვის, მაგრამ როგორი ფასით! მაშინ, საქართველოს შინაგან საქმეთა კომიტეტის თავმჯდომარე იყო ლავრენტი ბერია, რომელიც შემდეგ საბჭოთა კავშირის შინაგან საქმეთა მინისტრი და ფაქტიურად მეორე პიროვნება გახდა სტალინის შემდეგ. აქ წარმოდგენილია ორი დოკუმენტი, ორდერი დაპატიმრებისა და ჩხრეკისა გაცემული ორ ებრაელზე, ფიჩხაძესა და გურიელაშვილზე. აქ არის მისი ხელისმოწერა ქართულ და რუსულ ენებზე.

1926 წ. ამიერკავკასიის ცენტრალური აღმასრულებელი კომიტეტის პრეზიდიუმის მიერ იქნა მიღებული დადგენილება, სრ. საიდუმლო გრიფით, შპიონაჟის, კონტრევოლუციური მოქმედების, დიდი ეკონომიური დივერსიის და სხვათა დაწესებულების წინააღმდეგ ბრძოლის გაძლიერებისა. დადგენილება 6 ფურცელზეა და ეხება ბევრ იურიდიულ თუ ადმინისტრაციულ პრობლემის გადაჭრას. ზუსტად ამ დადგენილებაში არ-

ოსი გათანაბრებული რელიგიური მოღვაწეობა, სკოლები და თალმუდ თორების გახსნა, დარაშები და სხვა, შპიონაჟთან და კონტრევოლუციურ მოქმედებასა და საბჭოთა მთავრობის დამხობისაკენ მოწოდებასთან. ზუსტად ამ დადგენილებამ გაუხსნა ხელ ფეხი ჩეკას აგენტებს ათობით ღვთის მსახური დაეპატიმრებინათ, გადაესახლებინათ, საიდანაც ისინი ცოცხალი არ დაბრუნებულან, და დაეხვრითათ კიდევ. ეს ველაფერი არა მარტო ებრაელების ხვედრი იყო, არამედ ქართველი ინტელიგენციისაც. ჟრუანტელს გვარის, პატივცემული ქალბატონის, აკადემიკოს მარიკა ლორთქიფანიძის მოგონება, რომელიც ჩანერილია, საქართველოს შ.ს.ს, მიერ გამოშვებულ დისკზე, სახელწოდებით „რეპრესირებულ ოჯახთა ისტორიები“. ქალბატონი ლორთქიფანიძე იგონებს.

“მაშინ თბილისში ბევრი ავტომანქანები არ იყო. მანქანები ყავდათ ნომენკლატურიან თანამდებობების პირებს და ჩეკას აგენტებს. გვიან ლამემდე დედას ჩახუტებულნი კანკალით ველოდით აგენტების გამოჩენას და როდესაც მოვისმენდით მანქანის ძრავის ხმაურს ჩვენ სახლთან ჩავლილს, შვებით ამოვისუნთქავდით.” მამამისი რეპრესირებული იყო.

30 იანი წლების ტერორის კულმინაციური წერტილი იყო, მაშინდელი შინაგან საქმეთა მინისტრის, ეფოვის მიერ შექმნილი სავლელ სასამართლოები “ტროიკა”. აქ სურათზე თქვენ ხედავთ საქართველოს “ტროიკის” შემადგენლობას. მათ მიერ ათასობით ადამიანი დახვრეტილი, გადასახლებული, ოჯახები განადგურებული და გადასახლებული. ამ, არც თუ ისე სასურველ სიაში ებრაელებიც არიან. სუკ-ის არქივებიდან მიღებული მაქვს 100-მდე პროტოკოლი გადასახლების და დახვრეტის. ადამიანებს უშვებდნენ გადასახლებაში, ან ხვრეტდნენ გასაჩივრების და ნორმალური დაცვის გარეშე. ბევრ შემთხვევაში, სარდაფებში ნანამები ხალხი თანხმდებოდნენ ყოველგვარ არჩადენილ

სტატია საფუძვლად დაედო თბილისის ივ. ჯავახიშვილის სახ. სახელმწიფო უნივერსიტეტში გამართულ საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენციაზე წაკითხული მოხსენება.

დანაშაულზე და ცხვრებით მიდიონენ გილიო-ტინაზე. ამ წლებში 40-მდე ებრაელი დახვრეტილი და ათობით გადასახლებული.

შემადრწუნებულა 8 რაბინის დახვრეტის ოქმები. რაში დებდნენ ბრალს? ბავშვებზე თორის სწავლებაში, სალოცავში თავმყურის და ლოცვისათვის, საქონლის ქაშერულად დაკვლისათვის და ასე შემდეგ. ყველა ეს რაბები "გასამართლებულ" დახვრეტილ იქნა ერთ დღეს — 1938 ქლის 14 აგვისტოს, ებრაელთა დღესასწაულის ფესახის შემოსვლის დღეს.

სოხუმში ჩემი მუშაობის პერიოდში ვიცნობდი დინა სამინის ასულ სანდლერს და მის დას, რომლებიც რეპრესირებული იყვნენ. მე მაქვს მათი მამის სემიონ სანდლერის დახვრეტის ოქმი. იგი იყო აფხაზეთის ფინანსთა მინისტრი და გააყოლეს ლაკობას. ასევე გაცვებას ინვეს ვოლფსონის დახვრეტის ოქმი. ადამიანი გაასამართლეს 1941 წელს, მიუსაჯეს დახვრეტა, რომელიც გარკვეული ხნის შემდეგ იქნა სისრულეში მოყვანილი. რამდენიმე თვის შემდეგ მოსკოვიდან მოდის დადგენილება დახვრეტის 10 წლით შეცვლაზე, ხოლო 1945 წელს მოსკოვმა დანიშნა სპეციალური კომისია თუ რატომ იქნა დახვრეტილი ეს პიროვნება. ყოველივე ამის შემდეგ გასაგები ხდება თუ რად ღირდა ადამიანი და როგორ წყდებოდა ათასობით ოჯახის ბედი. აქ შეიძლება გავიხსენოთ საბჭოთა გენ. შტაბის ნევრების დახვრეტა, მარშალ ტუხაჩევსკი, ბლიუხერი, იაკირი და სხვები. გენ. შტაბის ნევრთა 70% ებრაელები იყვნენ.

1933 წელს დაპატიმრებული, ადვოკატ გერშონ მეგრელიშვილის დაკითხვის ოქმიდან ჩანს, თუ როგორ და სად იყო სიონისტური უჯრედები. გერშონი და მისი ძმა, ჯერ კიდევ 1928 წელს იყვნენ დაპატიმრებულნი სიონიზმისა და საზღვრის უკანონოდ გადაკვეთის მცდელობის გამო. ბევრი დაპატიმრებულითა ოქმებია ჩემთან, რომლებიც ცდილობდნენ პალესტინაში მოხვედრას. რელიგიურმა შეგრძნებამ, ტრადიციების სრულად დაცვამ, სულიერ მოძღვართა თავგამოდებამ და ყველა ამასთან დამატებულმა სიონისტურმა აღმაფრენამ, მისცა საქართველოს ებრაელობას ის დიდი შემართება რელიგიისა და ტრადიციების დაცვაში, რამაც განაპირობა საქართველოს ებრაელთა ავანგარდული როლი მთელ საბჭოთა კავშირში. ამის ნათელი დასტური იყო 50 იან წლებში მოსკოვში, რაბ ემანუელ შლიფერის მიერ გახსნილი იემიონის კონტიგენტის 70% საქართველოდან წარგზავნილები წარმოადგენდნენ.

ყველასათვის ცნობილია საბჭოთა რივიერა — აფხაზეთი, და მისი მარგალიტი — სოხუმი. უამრავი საბჭოთა მოქალაქე 11 თვის განმავლობაში დაუღალავად შრომობდა, ზოგავდა ფულს, რათა ერთი თვე გაეტარებინა ამ ზღაპრულ მხარეში და დაესვენა. საკმაოდ მრავლად იყვნენ ისეთი ადამიანები, რომლებიც მოხვდნენ რა სოხუმში, ცდილობდნენ გამოესწორებინათ თავიანთი მშობლების შეცდომა, გადიოდნენ წინდაცვეთას. ეს 40-50 წლის მამაკაცები წირავდნენ თავიანთ სანატრელ დასვენებას, რათა ეგრძნოთ თავი ებრაელებად. სოხუმში რაბინად იყო ხახამ შელომო ბოთერაშვილი, რომელიც აკეთებდა ამ წინ დაცვეთას, ხოლო სალოცავის წინ ცხოვრობდა აბრამ ბინიაშვილის ოჯახი, სადაც პაციენტი იყო რამდენიმე კვირის განმავლობაში, მის სრულ გამოჯანმრთელებამდე. ამ ამბის მომსწრე მე გახლავართ.

50-იანი წლების საბჭოთა კავშირი ხასიათდებოდა კოსმოპოლიტიზმის წინააღმდეგ ბრძოლით. ძირითადი მახვილი მიმართული იყო ებრაული ინტელიგენციის წინააღმდეგ. მწერლები, მსახიობები, ხელოვნების მუშაკები, მეცნიერები დევნას განიცდიდნენ მათ საქმიანობებში მარქსიზმ ლენინიზმის იდეების მოდუნებაში და სხვა, დასავლურ სულიკვეთებაში. ბევრი დარჩა სამუშაოს გარეშე, ბევრი ციხეში მოხვდა, მიხოელსი და მისი მიმდევრები კი შეეწირნენ კიდევ. ამ პერიოდში დაიწყო ბევრ ნაც.უმცირესობები გადასახლება ყაზახეთის ტრამალებზე. გადასახლებული იქნა ირანელ ებრაელთა (ლახლუხები) დიდი ნაწილი, ბერძნები და სხვები. აქ შეიძლება ითქვას აღმავატის ეპიზოდი ლახლუხებზე. და აი ამ ყველაფერს დაემატა ექიმთა საქმე.

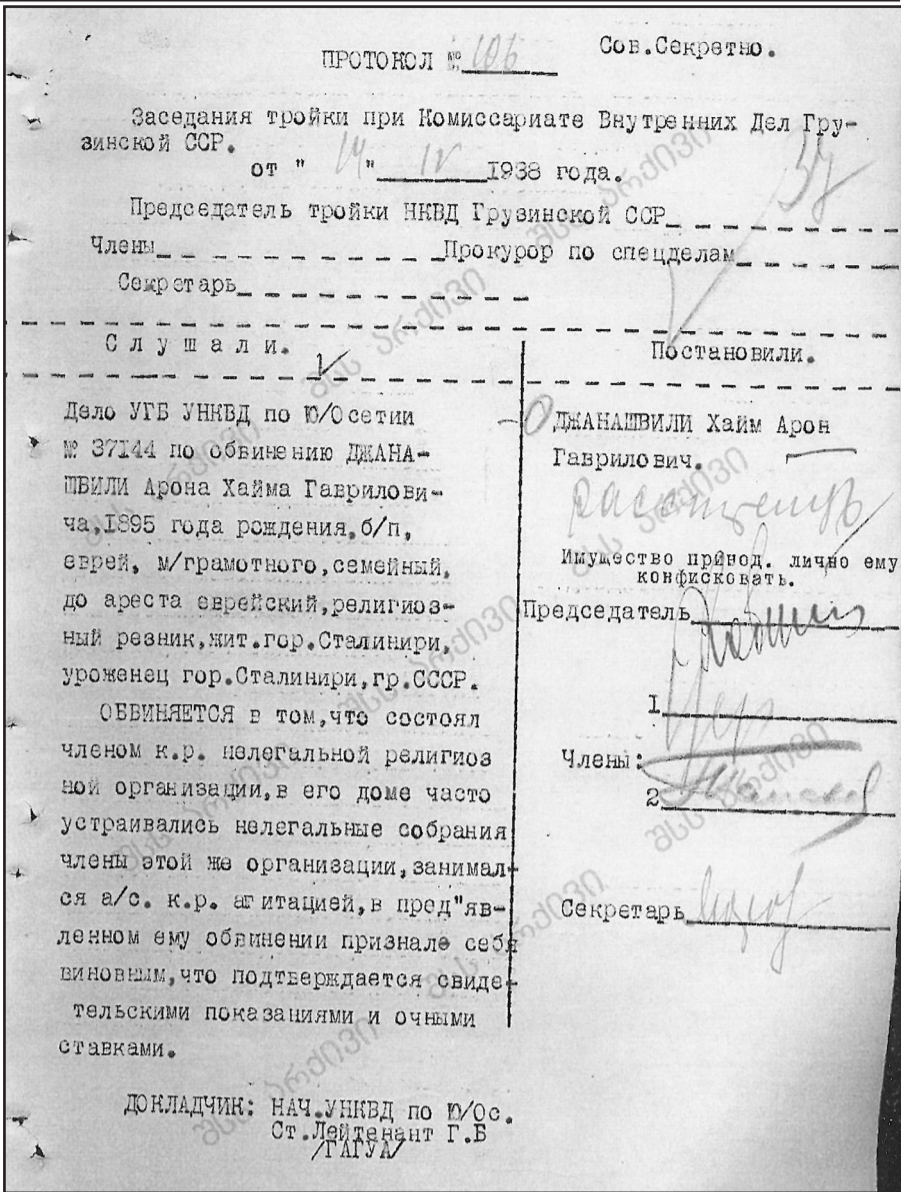
მე 4 სამართველო, ანუ კრემლის საავადმყოფო, ძირითადად დაკომპლექტებული იყო ებრაელი პროფესორებით. აქ წარმოიშვა ეჭვი რომ ებრაელი ექიმებმა შეეცადნენ სტალინის მონამღვას. ექიმები

გადასცეს სასამართლოებში, დაიწყო ებრაელთა დევნა, უმაღლესი სკოლები ოცნებად დარჩა ბევრი ახალგაზრდისთვის. მზადდებოდა ებრაელთა გადასახლება ბირობიჯანში. დაიწყო სალოცავების დაკეტვა და დანგრევა. თბილისის და ქუთაისის სალოცავების დანგრევისთვის, მთავრობის მიერ გამოყოფილ ტრაქტორებსა და ბულდოზერებს გადაეღობა ჩვილი ბავშვებით ებრაელი ქალები, რომლებიც შუა ქუჩაში ისხდნენ და ტექნიკა არ გაატავს. ამან შეარჩინა ისტორიის ეს დიდებული არქიტექტოლური შენობები. სამაგიეროდ, აქ ჭკუა ნასწავლებმა, სოხუმში ლამის 4 საათზე დაიწყეს სალოცავის ნგრევა. სამწუხაროდ ამ ამბის მონმეც გახლავართ.

ბევრად დამაფიქრებელი დასკვნის გამოტანა შეიძლება სუკ-ის მიერ გაცემულ ცნობაზე. 1953 წლის იანვარში დაპატიმრეს ქუთაისის მთავარი რაბინი ხახამ იაკობ დავარაშვილი, რომელსაც წაუყენეს სისხლის სამართლის მუხლი 58-10. ეს ის მუხლია, რითაც დაიხვრიტა ადრე რაბინები. 1953 წლის 5 მარტს გარდაიცვალა სტალინი. მარტის ბოლოს მოსკოვიდან მოვიდა უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის გადაწყვეტილება, რაბინზე მუხლის შეცვლით და ის იქვე იქნა განთავისუფლებული.

მთავრობა ლებულობდა კვარტალურ მოხსენებებს საქართველოში მომქმედ ყველა სალოცავიდან; რამდენი დაიბადა, რამდენი გარდაიცვალა, რამდენი დაქორწინდა, სალოცავის შემოსავალ-გასავალი და ა.შ. სალოცავის შენობის ყველა ტექნიკური მხარე, რამდენი მლოცველია უბრალო დღეებში და რამდენი — შაბათს და დღესასწაულებზე. ვინ არის რაბინი, შოხეტი, მოელი, რარელიგიური თუ აკადემიური განათლება აქვთ მათ. ძალიან ბევრი დოკუმენტია მოპოვებული ამ პერიოდის ებრაული თემების ბრძოლისა, სხვა და სხვა ასპექტში, რწმენის, ღვთისმსახურების, ტრადიციების შესანარჩუნებლად.

1966 წელს, 3 ძმამ რაბინებმა კულაშიდან მიიღეს საოცნებო ნებართვა ისრაელში ამოსვლისა ოჯახებით. ბევრმა ნათესავმა თუ ნაცნობ მეზობლებმა გაატანეს თხოვნა და ოჯახის შემადგენლობა, ვიზის მისაღებად. როგორც კი ჩავიდნენ ისრაელში (6 დღიანმა ომმა გზაში მოუსწრო მათ), იქვე წამოვიდა ვიზების ნიაღვარი. საბჭოთა მთავრობა იძულებული შეიქმნა დაეკმაყოფილებინა 70 მდე ოჯახი, რის შემდეგაც საზღვარი ჩაკეტეს. აქ დაიწყო საპროტესტო გამოსვლები, ისტორიული

18 ოჯახის წერილი გაეროში, 40 მდე ქართველი ებრაელის საშიმშილო გაფიცვა მოსკოვში, ცენტრალურ ფოსტაში.

მთავრობამ, თავის მხრივ, მიიტანა შეტევა ებრაულ ინტელიგენციაზე და თანამედრობების პირებზე ისრაელში წასვლის უაზრობაზე და თხოვდა პრესაში გამოექვეყნებინათ ისრაელის დასაგმობი წერილები. ბევრი ასეთი წერილი იქნა გამოქვეყნებული. მე აქ არ მინდა ერთი ნუთითაც კრიტიკით შევეხო მათ, ვინაიდან ვიცი, თუ რას ნიშნავდა სუკ-ის საწინააღმდეგო და თუ ვინ როგორ მოიქცეოდა. მე აქ მინდა წარმოვიდგინოთ წერილი, რომელსაც თხოვდა სუკ-ის ჩვენს რაბინებს (3 ვარიანტი წერილის ჩემთან ინახება). ისინი, თავიანთი სიცოცხლის საფრთხეში ჩადებით არ ეთანხმებოდნენ მათთვის არასასურველ ვარიანტს, სანამ არ მივიდნენ მისაღებ ვარიანტამდე და მოაწერეს ხელი (ხელმოწერა ჩემთანაა). ეს საბოლოო წერილი განსახიერებაა დიპლომატიის უმაღლესი გამოვლინების. წერილი სათაურია "შენყვიტეთ ომი!", სადაც ერთი სიტყვაც არ არის თქმული ისრაელის წინააღმდეგ და მოუწოდებს ყველას მშვიდობისაკენ.

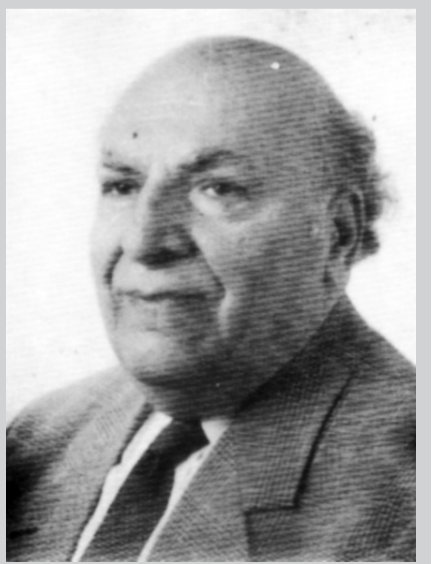
ქართველ ებრაელთა თავგანწირული მოქმედება იქნა დასაწყისი 70-იანი წლების და შემდეგ — 90 იანი წლების დიდი ალიისა.

ისაკ მეგრელიშვილის ხსოვნას

ერთი სამწუხარო ცნობა „მენორას“ რედაქციამდე ძალიან დაგვიანებით მოვიდა — ბერლინში გარდაიცვალა ისაკ მეგრელიშვილი.

ისაკ მეგრელიშვილი ქართველ ებრაელობაში ერთობ გამორჩეული პიროვნება გახლდათ: ვიდრე თბილისში ცხოვრობდა, ამ ჩინებულ ნევროპათოლოგს, რომლის პროფესიონალიზმს მთელი ქალაქი სცემდა პატივს, სიონისტური იდეები ისე იტაცებდა, რომ სპეცსამსახურების ყურადღების ქვეშ მოექცა. იგი ხშირად საუბრობდა, იმაზე, თუ როგორი „ყურადღებით“ იყვნენ მის მიმართ სუკ-ის თანამშრომლები. მერე იგი ისრაელში გადასახლდა, იმდენად უყვარდა ისრაელი, ამ ქვეყნის ისტორია და თანამედროვეობა, უამრავი ლექსი შექმნა ამ თემაზე.

ისაკ მეგრელიშვილმა სიცოცხლის ბოლო წლები, თითქმის 20 წელიწადი, გერმანიაში გაატარა. აქ სამედიცინო პრაქტიკას ეწეოდა, წერდა ლექსებს, პუბლიცისტურ წერილებს, კვლავ ისრაელის, ებრაელობის ინტერესები ასულდგმულებდა.

რას ვპიტიხ ულობთ ამ კვირაში? რაბინის კუთხე

YARON MLINARSKI

ბ რ ა მ ი ნ ი

თორა იწყება შემდეგი ფასუკით: (ბერეშით) - თა-ვიდან სანყისში შექმნა ჰაშემმა ცა და დედამინა...

რომ როგორც ასო ბეთი - ივრითულ დამწერლობაში დახურულია სამი მხრიდან, და მხოლოდ ერთი მხარეა გახსნილი...

კიდევ ერთი ახსნა: ასო ბეთით იწყება სიტყვა ბრახა-კურთხება(დალოცვა), ხოლო ასო ალფეთით იწყება სიტყვა არურ-დაწყველა...

მეექვსე დღეს წერია იომ ჰაშიში - ზედმეტი ასოთი - ჰეი, ახსნა - ჰაშემმა დადო პირობა, რომ სამყაროში შეიძლება იარსებოს მხოლოდ მაშინ...

წერია ბერეშითში - რომ ჰაშემმა გაუკეთა ადამს და მის ცოლს ტყავის ტანსაცმელი და ჩააცვა მათ. თქვა არიზალმა...

მსოფლიოს ებრაელთა კონგრესის ალმასრულებელი კომიტეტის სხდომა

14-17 სექტემბერს ბერლინში გაიმართა მსოფლიოს ებრაელთა კონგრესის ალმასრულებელი კომიტეტის სხდომა, რომელშიც მონაწილეობდნენ კონგრესის ვიცე-პრეზიდენტები...

კლუბი „მომავლის სამყარო“ აპტიური საქმიანობა

თბილისის ებრაულმა სახლმა და ცოდნისა და ინფორმაციის ცენტრმა მოამზადეს ჯიბის კალენდარი, რომელიც ასევე კეთილ სამსახურს გაუწევს...

სხდომას ხელმძღვანელობდა კონგრესის თავმჯდომარე დავით დე როტშილდი

სხდომას ხელმძღვანელობდა კონგრესის თავმჯდომარე დავით დე როტშილდი(საფრანგეთი), პირველი სიტყვა წარმოთქვა კონგრესის პრეზიდენტმა...

სამი დღის განმავლობაში სხდომებზე განიხილებოდა ევროპის ქვეყნებში ანტისემიტიზმის გაძლიერების საკითხი...

რომ ჰაშანის წინა დღეებში საქართველოში გამოიჭა ებრეული კალენდრები, რომლებიც თემის წევრებს დაეხმარება კარგად შეასრულონ თავთა-ვიანთი რელიგიური მისწრაფებები...

კლუბი „მომავლის სამყარო“ ასევე სცემს ფერად საინფორმაციო შემეცნებით ბუკლეტს „ოლამ აბა“.

აბრეშული მისტიციზმის საფუძვლები და ლიალელი შნაურ ზალმანის თეოსოფია

იცხაკ ღაპილი

(ბაბრქელება. ღასაწმისი 08 „მ“ №6, 7, 8, 9, 10, 11-12, 2013)

ბის სიძლიერეს და დაილუპუნენ.

რ. ნეხუნია ბ. ჰაკანა-ს (11-ლი ს) მიანერენ მადრას-ში ნანარმოებს „სეფერ ჰაბაჰირ“-ის სახელით. ამ ნიგნს იხსენიებს პირველად რამბა“ნი მე-13 ს-ში.

ნიგნში გადმოცემულია ხმოვანებისა და მახვილების კაბალისტური ახსნა, რაც მე-7 ს-დან მოდის. ამდენად თვლიან რომ ხსენებული ნიგნი მე-13 ს-ში დაინერა რ. იცხაკ ბრმის მიერ „შესაქმეთა“ ნიგნის პირველი თავების ეგზეგეტიკური სტილით, იგი დაყოფილია 16 მოკლე პარაგრაფად და წარმოადგენს დიალოგს მასწავლებელსა და მოსწავლეს შორის. იხსენიებიან რ. რეხუმაი, რ. ამარაი, რ. ბერეხია და რ. ნეხუნია ჰაკანა, რომლის კაბალისტური ნანარმოების უიშვიათესი ეგზეგეტიკური ამ სტრიქონების ავტორმა საჩუქრად მიართვა ადმორ მ. შნეერსონს 1989 წელს.

„ბაჰირ“-ის მიხედვით, სამყარო არაა შექმნის პროცესის შედეგი, არამედ იგი არსებობდა აქტუალურად, საუკუნოდ, ქმნადობა გამოიხატა მხოლოდ პირველი სეფირ-ის „ქეთერ ელიონ“-ის ანუ ორ ჰაგანუზ-ის ემანაციაში, რომელმაც დასაბამი მისცა ხოხმას, აქედან ბინა წარმოვლინდა. მათგან გამომდინარეობს 7 ქვედა სეფირა და მთელი მატერიალური სამყარო (იხ. ფირკე რაბი ელიეზერ, 3, ათი ნაუბრით იქნა განსახული სამყარო და ყველანი სამში ერთიანდებიან).

ყოველი სეფირა აქტიურიცაა (მაშფია) და პასიურიც (მეკაბელ). ერთი სეფირ-ის მეორეში გარდასვლა სიმბოლურდება ებრ. ანბანის ასოებით, მაგალითად ასო (ק) გამოხატავს სეფირას, რომელიც ერთი თავიდან იღებს ძალას და მეორედან უშვებს. ამრიგად, ხსენებულ ათი სეფირა ღმერთის ძალა-ენერგიას შეადგენს.

„ბაჰირ“-ის ავტორს სწამს სულთა გადასახლებებისა და ამით ხსნის პრობლემას, თუ რატომ იტანჯებიან მართებულნი, შესაძლოა ცოდვილნი კი იშვებან (58) წინა სიცოცხლეში მართებულნი შესაძლოა ცოდვილნი იყვნენ და პირიქით. შეიცავს რა მრავალ ორაზროვნებას, „ბაჰირ“-ის წი-ი ამასთანავე წინამორბედა ზოჰარ-ისა.

წინანდობლივია ისიც, რომ მაგ. „ბაჰირ“-ს ნიგნში დედრობითის სქესობრივი სიმბოლიკა ცხადლივ წარმოაჩენს დაპირისპირებას მამრობითისადმი. თუნდაც ასოთა გრაფიული გამოსახულებებით. ებრ. ჩაკეტილი (საბოლოო) ასო მე მამრ. სანყისზე მიანიშნებს, ხოლო გახსნილი მე მდედრ.-ზე. მათვე უკავშირდებათ აღმოსავლეთისა და დასავლეთის დაპირისპირებაც, გარკვეულ ნიაღვრულად სულთა მიგრაციის ღრმადგნოსტიკურ სარჩულს რომ ეყრდნობა. (შდრ. G.Scholem, Ursprung und Anfang der Kabbala, Berlin. 1962. გვ. 155).

რაბი შიმონ ბარ იოხაი თანა-ელთა მესამე თაობას განეკუთვნებოდა (მეორე ს) იგი რ. აკივა-ს მონაფე იყო, ერთი პერიოდი ციფონში ცხოვრობდა და სასწაულთქმედებდა. მას მიანერენ ისეთ ნანარმოებებს, როგორცაა მადრას დერაშში, ნისთაროთ, თეფილოთ.

ზოჰარის მისტიკურ მსოფლმხედველობას საფუძვლად დაედო რ. შიმონ ბ. იოხაის მოძღვრება „ყველა სულის ერთ ღვთაებრივ სულში გაერთიანების“ შესახებ. მანვე შექმნა ვრცელი პრაქტიკა კოსმიური ხის დანაწილებისა ღ-ის სახელთა შემადგენელ განტოტებად, რომელთაც კაბალისტები ჩვეულებრივ წარმოადგენდა მოცეკვავე სინათლებად.

რამბ“შიმ გარკვეულად განაგრძო დავიდისეული ტექნიკა „წმ. ნასუნთქის“ გამოწვევა-წარმოქმის, რასაც მოჰყვებოდა შთაგონებითი წარმოსახვებისა და ხილვების სერია. რამ“ზის მიაჩნდა, რომ „ადამიანური სუნთქვა წარმოადგენს ჰაერის, ცეცხლისა და წყლისგან შემდგარი ნაზი ნივთიერებების ნარევის...“

თვით სახელი იჰვკ-ც ხსენებული ელემენტებისგან შედგებოდა და ამ უზენაეს ატრიბუტს ეპარა-ლელუბოდა: თაჯი, სიბრძნე და გონება. „როცა კი ადამიანის პირი და ბაგენი მოძრაობენ, მაშინ მისი გული და ნება უზენაესთ უზენაეს მწვერვალთ აღწევს და საყოველთაო ერთიანობას განასახიერებს“-წერდა დიდი ებრაელი მისტიკოსი. ამდენად, ზოჰარი მძაფრად გამოხატავდა სიცივის, აზრისა და ენერგიის ერთიანობას საერთო სალოცავი — განჭვრეტილი პროცესის აქტში, როცა მოცემული პირი დედამიწაზე ანხორციელებს ე.წ. კონტემპლაციურ იმპულსს, რათა სათანადო რეაქცია გამოიწვიოს მალღიერებაში. აი, იგი მოუწოდებს ოთხივეკუთხიერ ქარებს, რომ მისი სუნთქვა ალავსონ, მსგავსად ზღვის მიქცევა-მოქცევისა.

არიზა“ლმა კიდევ უფრო განავრცო ხსენებული ტექნიკა და კოსმიურ სფეროთა „შერწყმის“ (იხუ-დიმ) გზით და ფერთა სიმბოლურ გარდატეხვაში მოაქცია კოსმიური ხის შემადგენელი ნაწილები, საბოლოო მიზნად მან უზენაესი წერტილის სულთა განიკვეთის აღქმა გამოაცხადა, რომელიც საკუთრივ პირვანდელ წყაროსთან შეხვედრას მოასწავებდა წარსულის, აწმყოსა და მომავლის გასწავლვებით (შდრ. სუნთქვითი წარმოსახვების ანალოგები ჩინურ ფილოსოფიაში, ტაოიზმში, ზენ-ბუდიზმში და სხვ.) ჩინელი სპეციალისტები ყურადღების კონცენტრაციას ერთ გარკვეულ სხეულისეულ წერტილზე, ხსენებულ რეგიონში ნერვული სისტემის მასტიმულირებელ ფაქტორად განიხილავენ, თანამედროვე ნევროლოგიურ ენაზე რომ ვთქვათ, ხსენებული აქტი „ნერვული სისტემის ქსელში ელექტრომუხტების დეპოლარიზაციაა“.

კაბალისტურ კოსმიურ ხეს ტაოისტური ანალოგიც ეძებნება ე.წ. საბოლოობის დიაგრამაში, რომელშიც აღმავალი წრეების სერიას ავყავართ არ-ყოფნისკენ (ჩინ. ჰსუ) ებრ. აინ. პირველ წრეს შეადგენს „ბნელი დედრობითობის კარი“ ებრ. მაალხუთ (მატერ. სამყარო).

მეორე წრე (ჩინ. ჩინგ)-არსი, არის ის ადგილი, სადაც „სუნთქვა ირთვება“ ებრ. იესოდ (საფუძველი) და ა.შ. ყოველივე ამას განაგებს ან წინამძღვრობს მჭვრეტელი პირის წარმოსახვითი ენერგია.

საკუთრივ რ. შიმონ ბარ იოხაისეული (მას მიანერენ) „ზოჰარის“ სტრუქტურა ასე წარმოსდგება: 1) სიფრა დი-ცნიუთა (ნიგნი მოფარებულების) ხუთი თავისგან შემდგარი. 2) იდრა რაბა (დიდი კრებული) და იდრა ზუტა (მცირე კრებული). 3) რაზე დე-რაზინ — (საიდუმლოთ საიდუმლოებანი — სხეულისა და სულის ურთიერთკავშირის შესახებ). 4) სეფერ ჰეხალოთ — (ნიგნი დარბა-ზონებისა) ეხება 7 ზეციური დარბაზის აღწერას. 5) რაია მეჰემნა (ერთგული მწყემსი) — საუბარი შიმონ ბარ იოხაისა, მოშე და ელიაჰუ წინასწარმეტყველებთან თორისეული და რაბინისეული ვედრება აკრძალვების ალგორითული მნიშვნელობის შესახებ. 6) მადრას ჰანეელამ (საიდუმლო, მიფარებული მიდრაში) — ეხება ბიბლიის მისტიკურ-ეგზეგეტიკურ ახსნას. 7) საბა (მოხუცი) — რასბ“ის საუბარი ელიაჰუ წინასწარმეტყველთან სულთა გარდასახვის (გილგულ) შესახებ. 8) იანუკა (ნორჩი) — ტრაპეზისწინა ხელდაბანვის მნიშვნელობის შესახებ, ჩვილ რაბი ჰამუნა საბას რომ მიენერება და თორის უზენაეს საიდუმლოებებს რომ ხსნის. 9) სითრე თორა (საიდუმლოებანი სწავლისა). 10) მათნითინ თოსეფთა — მოძღვრება სეფიროთების შესახებ. 11) ზოჰარ საშამ — (ახალი ზოჰარი მელომოს „ქებათა ქების“ შესახებ და 12) თიკუნიმ ანუ თიკუნე ზოჰარ (განმარტებანი).

(გავრძელება იქნება)

<p>დაფუძნებელი და გამომცემელი: გურამ ბათიაშვილი, კოტე აბაშიძე თბილისი, ლეონიძის 11^ბ, ტელეფონები: 299.90.96, 277.20.57</p>	<p>რეგისტრირებულია ქ. თბილისის ათაშინდის რაიონის სასამართლოს მიერ. რეგისტრაციის № 4/1-921</p>	<p>რედაქტორი გურამ ბათიაშვილი ISSN 1987-8982 UAC 070 411.16 8-557 9771987898003</p>
---	--	--